

ИНТЕРНЕТ – МАЧ СА ДВЕ ОШТРИЦЕ **ИСКУШЕЊА САВРЕМЕНОСТИ**

“Све ми је дозвољено, али све не користи; све ми је дозвољено, али не дам да ишта овлада мноме“

(II Кор. 6,12)

Минули XX век ће бити упамћен по достигнућима у области информатике. Стварање персоналних електронских рачунара, њихово спајање у јединствену мрежу у целом свету означило је почетак постојања ИНТЕРНЕТА који данас представља најсавршенији светски информативни систем.

Мање-више добре стране ИНТЕРНЕТА су познате свима, захваљујући рекламној пропаганди компанија које производе комуникационе програме, а и због великог тиража рачунарске литературе. Као и све друге творевине техничког прогреса и компјутер је морално неутралан, тј. сам по себи није ни лош, нити добар. Он може постати добар или лош, људском вољом – зависно од тога како ћемо и ради чега ћемо ми користити ту »паметну машину«.

Господ је дао разум људима да би га користили у славу Божију, ближњима на корист а себи на спасење. Али огреховљена људска природа, после Адамовог пада, склона је грехопадугу, по речима св. апостола Павла: »Не чиним оно што хоћу, него што мрзим то чиним... јер хтети имам у себи, али учинити добро не налазим. Јер добро, што хоћу, не чиним, него зло, што нећу, оно чиним. А кад чиним оно што нећу, већ не чиним то ја, него грех који живи у мени« (Римљ. 7,15-20).

Отуда ћемо скренути пажњу на опасности које вребају оне који се користе компјутером, односно интернетом.

Све већи број користи компјутер не само као помоћни инструмент у различитим делатностима, него да би се играли на њему. Играју се одрасли, играју се и деца. И то са таквом преокупацијом и заносом да би могли не само сате него и дане провести поред компјутера, заборављајући на све око себе!

До чега доводи оваква компјутерска забава? До урањања у виртуелну (вештачку) стварност компјутерских симулација и »игрица«. Уз њену »помоћ« сањар може да доживи разна осећања, која су НЕПРИСТУПАЧНА или ЗАБРАЊЕНА за њега у стварном животу. Зашто бисмо се борили са страстима када је тако лако и пријатно, скровито и некажњено препуштати им се у »виртуелној стварности«?! Зашто себи ускраћивати уживање које је приступачно и »безбедно«, далеко од очију свих?... »Виртуелној стварности« су добила приступ и наша деца кроз Интернет и разне врсте компјутерских »игрица«. Мора се рећи да ту прети страшна опасност по њихову душу.

Прелест (духовна самообмана, умишљеност) »виртуелне стварности« потпуно увлачи човека у свет фиктивних, али дејствујућих ЗАДОВОЉСТАВА и СТРАСТИ. Она, осим тога, даје могућност креаторима компјутерских програма да потпуно, а на један неприметан начин, управљају психом човека, да програмирају његово понашање, начин живота и мишљења, делујући на његову душу на подсвесном нивоу.

Ако се ум човеков, посебно таква његова способност као што је МОЋ ЗАМИШЉАЊА, не држи помоћу ХРИШЋАНСКЕ МОЛИТВЕНЕ САБРАНОСТИ и ПАЖЊЕ – ЗАУЗДАН и ПОД КОНТРОЛОМ, помисли ће временом у потпуности да обузму ум човеков и загосподаре њиме, и човек ће престати да примећује чиме се испуњава и чему служи његова душа: постаће РОБ ПОМИСЛИ, тј. ђавола који му нашаптава такве помисли у ум, варајући човека да су то у ствари његове, човекове мисли. Искуство светих Отаца потврђује овакву констатацију. Тако преподобни Исихија Јерусалимски каже: »Демони обично преко помисли нечујно разговарају са душом и уче је злу«.

ИНТЕРНЕТ – ПРЕЗАГАЂЕНА СРЕДИНА

Велики је проблем што је Интернет постао презагађена средина. Порнографија је толико продрла на Интернет да готово свако ко сурфује по Интернету мора да наиђе на порнографију пре или касније, укључујући и децу!

Интернет порнографија је велики проблем. Судови сврставају порнографију под правну рубрику »слобода говора« што регулисање питања порнографије на Интернету чини веома тешким!...

Сусрет са порнографијом на Интернету често почиње потпуно невино. Може да се деси да ваше дете погрешно унесе адресу сајта у свој компјутер и да заврши на порнографском сајту. Тако ће проста грешка изложити ваше дете нечистим сликама и језику који врло погубно утичу на младу психу детета!

Протојереј Јоханес Јакобс (свештеник у Грчкој православној Архиепископији у Америци) каже: »Порнографске слике нису ни у ком случају »неутралне«... Гледање порнографије може имати озбиљне духовне последице и лако се развија у порочну навику... Родитељи морају да заштите децу од порнографије!... Породични дом је »мала црква«, како нас уче Оци Цркве. Ако се родитељи не супротставе гледању порнографије у свом дому, они ризикују да разоре душу своје деце... Деци не би требало допустити да сурфују по Интернету када родитељи нису код куће... Родитељи би требало да надгледају сву интернет активност, нарочито код млађе деце... Нека родитељи дозволе својој деци да иду по Интернету, али нека их сачувају од порнографије!«

Многи теоретичари који су се бавили проблематиком интернета заступају мишљење да је свет виртуелних реалности опасан по човека. ОПАСНОСТ је утолико већа што је већина људи не може проценити него само – ПОТЦЕНИТИ.

Постоји ДУХОВНА, ПСИХИЧКА и ФИЗИЧКА опасност.

1. Опасност је ДУХОВНА зато што свет виртуелне реалности развија и подстиче код човека ЧУЛНОСТ а гаси ДУХОВНОСТ. У свету виртуелне реалности нема места за Бога, али има места за ђавола. Овде нема места за духовну борбу. Човек се уопште не бори против својих страсти, него им се сав предаје и потапа се у њих.

У светоотачком духу преподобни Нил Синајски нам објашњава суштину духовне борбе: »Сва борба душе се састоји у томе да се ум не удаљи од Бога, да се не зауставља и не саглашава са нечистим помислима, да не обраћа пажњу на оно што у срцу слика тај, достојни сваког одбацивања, древни сликописац (смртоносац) - ђаво.«

2. Постоји и ПСИХИЧКА опасност. По мишљењу руских стручњака масовно забављање људи компјутерским играма које садрже програме виртуелне стварности довешће до огромног ПОВЕЋАЊА БРОЈА ПСИХИЧКИХ ОБОЉЕЊА, тј. код човека се веома брзо може избрисати граница између виртуелног и стварног света. Циљ виртуелне технологије је стварање лажног света, али кад у човековој свести лажни светови постану прави, човек просто неће моћи да изађе на крај са њиховим разликовањем и лако може доћи до подвајања личности, па чак и до отуђења.

3. Установљена је ФИЗИЧКА опасност, односно опасност по људско здравље. Никакви заштитни екрани не могу у потпуности да спрече погубно зрачење. Није случајно што су у целом свету утврђени ВРЕМЕНСКИ ЛИМИТИ рада крај компјутера. Уочено је да сви »компјутераши« имају веома смањен ниво леукоцита у крви – што значи оштећену заштитну функцију организма, смањену отпорност на болести.

ИНТЕРНЕТ ОПИЈА КАО ДРОГА!

У нашој земљи зависност од Интернета је све масовнија појава. Дешава се да Интернет задржи своје зависнике приковане за столицу далеко више од планираног времена.

»Пред компјутером се развија ПСИХИЧКА ЗАВИСНОСТ са свим карактеристичним манифестацијама какве препознајемо код органских зависности (алкохол, дрога, храна...). Због тога зависник проводи и по 10 сати дневно на Интернету. И то време стално повећава!« – каже психолог Миодраг Миленовић, асистент на групи за психологију Филозофског факултета у Нишу (»Народне новине«).

Зависност ћете препознати ако себе ухватите у намери да се укључите на 10-ак минута, а останете на Интернету пар сати.

»Осећања Интернет зависника су иста као и код осталих зависности, ако нешто осујети њихову потребу. Осећају се депресивно, узнемирено и раздражљиво ако из неког објективног разлога немају приступ Интернету (квар или друга спреченост). Очигледно је да се Интернет налази на самом врху њихових приоритета. Но, ове особе то не увиђају и негирају зависност (као и у случају дроге, на пример). Спремни су да слажу породицу и пријатеље о времену проведеном у овој активности, смањујући га због ОСЕЋАЊА КРИВИЦЕ. Када покушавају да скрате ово време и да га контролишу, редовно се понављају неуспешни покушаји. Чак ни тада не прихватају чињеницу о зависности« – каже поменути психолог.

Који су разлози »упадања« у Интернет зависност? »Људи који се везују за Интернет беже од реалности и траже безбеднији начин комуницирања са околином. Беже од ризика да буду рањени. Ако се и појави нешто нежељено, лако се брише – само притиском на дугме!«

Отуда се комуникација преко Интернета дефинише као интимност без одговорности.

Због страха од околине и неспособности да поднесу критику они беже у квази безбедност која им ствара илузију о комуникацији и интимности.

Отуда није никакво чудо, констатује психолог Миленовић, што управо сајтови са интимним садржајем имају изузетно велику посећеност. По статистичким подацима сваки пети интернет зависник – зависник је од виртуелног секса. До 2003. год. у САД је забележено неколико развода брака управо због Интернета, јер му је дата предност у односу на комуникацију са брачним партнером.

Недавно је неколико финских војника ослобођено војне дужности са дијагнозом да су зависни од Интернета! (»Православље«, бр. 900, стр. 33). »Нимало наивна ствар, поготово ако имате децу која су стално поред компјутера.«

Како се заштитити од нежељених последица и утицаја употребе компјутерске технологије? Неопходна нам је пре свега духовна заштита. Ту заштиту у потпуности нуди само Православно хришћанство.

ДУХОВНА ЗАШТИТА, односно ДУХОВНО СТРАЖЕЊЕ

Најстрашнији непријатељ, којег је створила пост-индустријска култура, култура информатичке технологије и слике, јесте ужасна РАСЕЈАНОСТ ЧОВЕКА. Преплављени и предавајући себе милионима слика и мноштвом различитих ситуација на ТВ програмима и у медијима уопште, људи губе мир свога ума, самоконтролу, моћ молитвеног сабирања и размишљања, и расејавају се у

спољашност, постајући странци сами себи. Већина православних верника исповеда да не успева да се моли, да се молитвено сабира и да се одрекне брига овога света, као и немира духа и душе, који су погубни по трезвеноумље, унутрашњу равнотежу, сабрани рад, породични мир и стваралачки друштвени живот.

Познати духовник наших дана, Архимандрит Емилијан Светогорац своја духовна чеда упућује на духовно стражење: »Учење Отаца о духовном стражењу наоружава људе тако да могу да се изборе са страхотним учинцима технологизованог друштва: »Јер оружје нашега војевања је« – по Св. апост. Павлу – »силно Богом за рушење утврђења, обарајући помисли и сваку охолост, која устаје против познања Божијега, и покоравалујући сваку помисао на послушност Христу« (II Кор. 10, 4-5).

Духовно стражење јесте заштита за свакога »која у себи садржи све што је добро у овом веку и у будућем« (св. Исихије Старији) и оно је »пут који води у Царство, које је у нама и које ће доћи« (св. Филотеј Синаит). ДУХОВНО СТРАЖЕЊЕ није особина само оних који се активно баве молитвеним размишљањем. Оно је за све који са савешћу »овај свет употребљавају као да га не употребљавају« (I Кор. 7,31).

У индустријској ери људи су постали потрошачи и робови ствари које су произвели. У пост-индустријском друштву они су изнова постали потрошачи и робови слика и информација које су испуниле њихове животе.

»Уздржање и духовно стражење јесу за све Хришћане на свету оружје начињено на основу искуства црквеног живота и Православног Предања уопште, једино оружје које ослобађа род људски од ропства, које чува наше духовно здравље и наш суверенитет као суверенитет деце Божије – каже Архимандрит Емилијан Светогорац.

ОБОЖЕЊЕ је смисао и ЦИЉ људског живота

»У Православној Цркви«, каже Архимандрит светогорског манастира Григоријата Георгије Капсанис, »све води ка обожењу: Св. Литургија, Свете Тајне, искрена побожност, проповед Еванђеља, пост, све. Црква је једино место обожења. Човек може да постане бог (по благодати) искључиво у Цркви и нигде другде.«

Отац Архимандрит Георгије Капсанис овако поучава своја духовна чеда: »На пример, идемо у цркву на Св. Литургију и тамо срећемо људе који нису пажљиви на Литургији, који причају једни са другима и узнемиравају друге, и тада нам на ум пада следећа (»логична«) помисао, која гласи: »Шта ја уопште добијам од одлажења у цркву? Није ли било боље да сам остао код куће где бих могао да се молим у миру и сабраности?«

»Међутим, ми се таквој злој помисли морамо трезвеноумно успротивити овако: »Можда бих код куће имао више спољашњега мира, али не бих имао Божију Благодат која ме освештава и обожује. Не бих имао Христа који је присутан у својој Цркви, нити бих имао Његово Свето Тело и Његову Пречисту Крв, који су у Његовој Светој Цркви, на Часној Трпези. Не бих учествовао у Последњој Вечери Свете Литургије. Био бих одвојен од моје браће у Христу који, заједно са мном, чине Тело

Христово«. Према томе, шта год да се деси, нећемо одступати од Цркве, јер једино у њој имамо пут обожења.« (о. Архимандрит Георгије Капсанис).

Свети Оци су развили обимно и темељно антрополошко учење о души човековој и страстима његовим. Ако човек не очисти сва три дела душе – мислени, вољни и жељни – он у себе не може да прими Благодат Божију. Он не може да се обожи. МИСЛЕНИ део се очишћује кроз стражитељску пажњу, која јесте непрестано стражење над мислима ума: тј. прихватање добрих мисли и одбацивање злих помисли. ВОЉНИ део се очишћује кроз љубав по Христу. И, коначно, ЖЕЉНИ део се очишћује кроз трезвеноумље. Сви они заједно се очишћују и освештавају кроз МОЛИТВУ.

Христос се усељава у човеково срце кроз Св. Тајне – Крштења, Миропомазања, Исповести и Божанске Евхаристије. Хришћани, они који су у заједници са Христом, који имају Бога и Божију Благодат у себи и својим срцима јер су крштени – пошто се исповеде, приступају Светом Причешћу.

Али, страсти помрачују Божију Благодат у нама, као што пепео покрива жар. Врлинским живљењем и молитвом срце се очишћује од страсти и искра Божије Благодати поново се распламсава у Хришћанину, и он почиње изнова да осећа Христа у своме срцу, које је средиште његовога бића.

Свака молитва Цркве помаже очишћењу срца. Но, нарочито је корисна Исусова молитва, која гласи: »Госпoде Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме грешнога (грешну)!« Ова молитва, којом се монаси већ од раних векова моле, има следеће предности: будући да се састоји од само једне реченице, она помаже да човек, у уму, успешно сабере своју молитвену пажњу. Ова молитва помаже људима и пружа им велику радост.

Од велике ће духовне помоћи, Хришћанима који живе у свету, услед различитих дневних брига и активности, бити да, у току дана, пронађу макар пар минута мира да би се помолили Исусовом молитвом. У тихој соби (по могућству после извесне духовне припреме, која се састоји у паљењу кандила испред икона и кађењу просторије), што је даље могуће од буке и узнемирења, и после тренутака умирења ума, Хришћанин може и у савременом свету да погрузи свој ум у своје срце изговарајући Исусову молитву: »Госпoде Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме грешнога (грешну)!« Редовно практиковање ове молитве даје велико окрепљење души човековој током читавог дана, тако да бива у стању да чува мир свој, нетакнут бригаама и узнемирењима.

* * *

Цркву не чине честице малтера и камени блокови и цигле од којих су сачињени земаљски храмови, него је она пре свега ДУХОВНИ ПРОСТОР – мистична ЗАЈЕДНИЦА ВЕРНИХ са Христом, где су верни удови Васкрслог Тела Христовог. Сходно томе и Интернет као виртуелни простор треба да постане само медиј који треба да нам омогући да превазиђемо земаљску удаљеност једних од других. У том смислу сходно изворним хришћанским ставовима, позвани смо да персонални електронски рачунар и Интернет употребљавамо, као и све друго, на

изградњу Цркве Христове, а не да се неумерено предајемо Интернет задовољствима и тиме будемо (зло)употребљени ми од Интернета.

»Једино у Цркви и са Христом ми смртни људи (без Њега виртуелни) постајемо реални, стварни и бесмртни, и једино у Христу и са Христом васцела тварност (без Њега виртуелна) постаје реална и стварна. Зато ће и освећењем овог Интернетовог виртуелног простора он постати реалан и стваран. А он ће бити освећен само ако и ми будемо освећени и ако нам Господ услиши молитву коју Му упућујемо приликом резања славског колача: «Христос посреди нас» (Богдан Златић)

Излази по благослову Њ.П.Епископа нишког Г.Г. Иринеја

Сестринство манастира Св.Стефана Липовац